

CUPRINS

<i>Psihologia educației, un produs interdisciplinar</i> – prefață de prof.univ.dr. emerit <i>Sorin Cristea</i>	11
INTRODUCERE.....	17
CAPITOLUL 1. Psihologia educației ca știință	
a educației de <i>Marin Drămnescu</i>	19
1.1. Ce este psihologia educației?.....	19
1.2. Obiectul psihologiei educației.....	22
1.3. Psihologia educației în cadrul științelor educației.....	24
CAPITOLUL 2. Metode de cercetare în psihologia educației de <i>Marin Drămnescu</i>	27
2.1. Conceptul de metodă. Caracteristicile metodelor psihologiei educației.....	27
2.2. Clasificarea metodelor	28
2.2.1. <i>Observarea sistematică</i>	29
2.2.2. <i>Convorbirea</i>	31
2.2.3. <i>Cercetarea experimentală</i>	32
2.2.4. <i>Cercetarea longitudinală</i>	34
2.2.5. <i>Cercetarea corelațională</i>	35

2.2.6. Ancheta și chestionarele	37
2.2.7. Metoda biografică.....	40
2.2.8. Metoda analizei produselor activității.....	42
2.2.9. Metodele psihometrice	43
2.2.10. Studiu de caz.....	45
CAPITOLUL 3. Sistemul psihic uman	
de Marin Drămnescu	49
3.1. Conceptul de sistem.	49
Caracteristici ale sistemului	43
3.2. Structura sistemului psihic uman	51
3.3. Nivelurile activității psihice.....	54
CAPITOLUL 4. Procese psihice implicate în învățare	
de Marin Drămnescu	57
4.1. Procesele psihice și activitatea de învățare.....	57
4.1.1. Atenția în procesul de învățare	58
4.1.2. Memoria în procesul de învățare.....	60
4.1.3. Gândirea în procesul de învățare	65
4.1.4. Motivația în procesul de învățare	59
4.1.5. Afectivitatea în procesul de învățare	67
4.2. Transferul cunoștințelor în situații noi și diverse.....	69
CAPITOLUL 5. Personalitatea de Marin Drămnescu	71
5.1. Conceptul de personalitate	66
5.2. Accepțiuni ale conceptului de personalitate	68
5.3. Structura personalității	82
5.3.1. Temperamentul.....	85
5.3.2. Caracterul.....	104
5.3.3. Aptitudinile.....	114
5.4. Inteligența ca aptitudine generală	119

5.4.1. Măsurarea inteligenței – coeficientul de inteligență (C.I.).....	122
5.4.2. Inteligența școlară	126
5.5. Creativitatea	127
5.5.1. Factorii și nivelurile creativității.....	133
5.5.2. Dezvoltarea creativității elevilor	134
5.5.3. Factorii inhibitori ai creativității.....	135
5.5.4. Metode de stimulare a creativității	136

CAPITOLUL 6. Dezvoltare și stadialitate psihică.

Teoriile dezvoltării de <i>Marin Drămnescu</i>	145
6.1. Dezvoltarea psihică	145
6.2. Factorii dezvoltării psihice.....	147
6.3. Teoriile dezvoltării.....	149
6.3.1. Teoria dezvoltării psihice a lui <i>Sigmund Freud</i> ...	153
6.3.2. Teoria dezvoltării cognitive – <i>Jean Piaget</i>	157
6.3.3. Teoria socio-culturală a lui <i>Lev Vîgotsky</i>	160
6.3.4. Teoria psihosocială a lui <i>Erik Erikson</i>	171
6.3.5. Teoria dezvoltării morale a lui <i>Lawrence Kohlberg</i>	180
6.4. Alte teorii ale dezvoltării psihice	186

CAPITOLUL 7. Conceptul de învățare de *Marin Drămnescu*... 189

7.1. Definirea și analiza conceptului.....	190
7.2. Învățarea școlară	191
7.3. Teorii ale învățării.....	196
7.4. Teorii asociaționiste sau behavioriste.....	197
7.4.1. Teoria condiționării clasice – <i>I.P. Pavlov</i>	198
7.4.2. Teoria asociaționistă a lui <i>Edward Thorndike</i>	201
7.4.3. Teoria condiționării operante	205
7.5. Teorii cognitiviste.....	210
7.5.1. Teoria cognitivistă a învățării a lui <i>Jean Piaget</i> ..	211

7.5.2. Teoria constructivismului social a lui Lev Semionovici Vigotski	213
7.5.3. Teoria învățării a lui Jerome Seymour Bruner	214
7.5.4. Teoria învățării sociale a lui Albert Bandura	217

CAPITOLUL 8. Factori condiționali ai învățării.

Motivație și afectivitate de Elena-Ramona Richițeanu Năstase	231
8.1. Conceptul de motivație. Abordări teoretice ale motivației.....	231
8.2. Tipuri de motive specifice activității de învățare. Modalități de stimulare.....	234
8.3. Conceptul de emoție și afectivitate.....	240
8.4. Stimularea structurilor afective implicate în activitatea de învățare.....	244

CAPITOLUL 9. Cunoașterea individualității elevilor

de Elena-Ramona Richițeanu Năstase	247
9.1. Necesitatea cunoașterii personalității elevilor.....	247
9.2. Principii de organizare a activității de cunoaștere.....	260
9.3. Metode și mijloace de cunoaștere a elevilor.....	261
9.4. Fișa psihopedagogică și valoarea ei pentru procesul instructiv educativ.....	262

CAPITOLUL 10. Abordarea educativă a copiilor

supradotați de Camelia Stăiculescu.....	279
10.1. Accepțiuni și clasificări ale supradotării	279
10.2. Prevederi legislative cu privire la abordarea supradotării în România.....	287
10.3. Strategii și metode pentru educarea copiilor supradotați	291

CAPITOLUL 11. Abordarea educativă a copiilor cu diverse dizabilități și dificultăți de învățare	
de <i>Camelia Stăiculescu</i>	299
11.1. Precizări conceptuale cu privire la cerințele educaționale speciale	299
11.2. Prevederi legislative cu privire la abordarea copiilor cu diverse dizabilități și dificultăți de învățare	301
11.3. Activitatea instructiv-educativă a elevilor cu diverse dizabilități și dificultăți de învățare.....	304
11.4. Modele de organizare ale școlii incluzive.....	309
11.5. Instrumente utilizate în abordarea educativă a elevilor cu dizabilități și dificultăți de învățare	311
CAPITOLUL 12. Perspective asupra comunicării în context educațional	
de <i>Monica Elisabeta Păduraru</i>	317
1. Comunicarea – definiții, perspective	317
2. Elementele structurale ale comunicării	313
3. Caracteristici ale comunicării.....	315
4. Specificul comunicării în context educațional.....	316
5. Metode, instrumente și tehnici de muncă intelectuală utilizate în comunicarea didactică.....	325
CAPITOLUL 13. Impactul tehnologiei informației și a comunicațiilor asupra actului didactic	
de <i>Alexandru Robert Mihăilă</i>	337
13.1. Tehnologia informației și a comunicațiilor – delimitări conceptuale	337
13.2. Integrarea tehnologiei informației și a comunicațiilor în educație	338

13.3. Instrumente bazate pe tehnologii web specifice tehnologiei informației și a comunicațiilor utilizate în predare și învățare	341
13.3.1. <i>Tendențe actuale – Mobile learning și clasele virtuale</i>	344
BIBLIOGRAFIE.....	351

CAPITOLUL 1

Psihologia educației ca știință a educației

Ca știință a educației, psihologia educației se bazează pe cercetare științifică și se concentrează pe obținerea de informații valide despre procesele mentale și emoționale ale elevilor și despre modul în care acestea influențează învățarea. Ea oferă un cadru teoretic și metodologic pentru îmbunătățirea practicii educaționale și pentru îmbunătățirea calității sistemului educațional în ansamblu. Prin colaborarea cu alte științe, precum pedagogia, sociologia și neuroștiințele, psihologia educației ajută la obținerea unei înțelegeri integrate a fenomenelor educaționale și la identificarea celor mai bune metode de învățare și dezvoltare pentru elevi.

1.1. Ce este psihologia educației?

Psihologia educației este o ramură a psihologiei care se concentrează asupra modului în care procesele mentale și emoționale ale elevilor influențează învățarea și dezvoltarea acestora. Ea se concentrează pe identificarea factorilor care afectează performanța școlară, precum și pe îmbunătățirea metodelor pedagogice și a mediului de învățare. În același timp, psihologia educației se concentrează și asupra dezvoltării personale a elevilor, precum și asupra adaptării acestora la mediu și la societate.

Psihologia și pedagogia sunt discipline complementare, cu legături strânse între ele. Psihologia se concentrează pe cunoașterea proceselor mentale și emoționale ale individului, pe studiul comportamentului educatului, în timp ce pedagogia se concentrează pe procesul de învățare și dezvoltare a acestuia. Colaborarea dintre aceste două discipline facilitează crearea unui mediu de învățare eficient și îmbunătățirea procesului educațional. De exemplu, psihologia poate ajuta la înțelegerea proceselor mentale ale elevilor și la adaptarea metodelor pedagogice pentru a se potrivi nevoilor individuale. De asemenea, ajută la evaluarea progresului elevilor și la identificarea potențialelor probleme de învățare. Prin colaborarea cu pedagogia, psihologia contribuie la creșterea performanței elevilor și la îmbunătățirea sistemului educațional în ansamblu.

Psihologia educației este un instrument puternic în serviciul educației prin intermediul cunoașterii profunde a comportamentului elevilor. Aceasta poate ajuta la îmbunătățirea procesului educațional prin următoarele modalități:

1. *Adaptarea metodelor pedagogice:* înțelegerea proceselor mentale ale elevilor și adaptarea metodelor pedagogice pentru a se potrivi nevoilor individuale. De exemplu, un psiholog poate recomanda metode de învățare alternative pentru elevii cu probleme de învățare sau cu dificultăți de concentrare.

2. *Evaluarea progresului elevilor:* evaluarea progresului elevilor prin intermediul testelor și evaluărilor psihologice. Acest lucru contribuie la identificarea potențialelor probleme de învățare și la oferirea de suport și intervenții adecvate.

3. *Dezvoltarea deprinderilor sociale și emoționale:* psihologia educației este implicată în dezvoltarea deprinderilor sociale și emoționale ale elevilor, precum și în îmbunătățirea relațiilor interpersonale. Un psiholog școlar oferă sesiuni de consiliere pentru elevi pentru a-i ajuta să-și gestioneze emoțiile și stările conflictuale.

4. *Creșterea performanței elevilor:* prin intermediul cunoașterii proceselor psihice ale elevilor, psihologia educației contribuie la creșterea performanței prin intermediul metodelor pedagogice adaptate și prin oferirea de suport adecvat.

5. *Îmbunătățirea sistemului educațional:* nu în ultimul rând, psihologia educației susține îmbunătățirea sistemului educațional prin intermediul cercetării și aplicării cunoașterii despre comportamentul și viața psihică ale elevilor. Acest lucru duce la crearea de metode pedagogice mai eficiente și la îmbunătățirea performanței elevilor.

Prin intermediul cunoașterii profunde a elevilor, psihologia poate fi un instrument puternic în serviciul educației, contribuind la creșterea performanței lor, la îmbunătățirea relațiilor interpersonale și la adaptarea metodelor pedagogice la nevoile individuale. Prin colaborarea cu pedagogii și prin aplicarea cunoștințelor și tehnicilor psihologice în clasă, psihologia poate ajuta la crearea unui mediu de învățare eficient și la îmbunătățirea experienței educaționale pentru elevi.

Psihologia educației este un domeniu al psihologiei care se concentrează asupra interacțiunii dintre procesele psihologice și procesele de învățare și dezvoltare în contextul educațional. Se concentrează pe înțelegerea modului în care copiii învață, cum își formează abilitățile cognitive și emoționale, cum își dezvoltă motivația și atitudinea față de învățare și cum interacționează cu alți elevi și cu mediul educațional.

Psihologia educației se bazează pe teorii cognitive, de dezvoltare și socio-emoționale cu aplicare la diverse aspecte ale învățării, cum ar fi motivația, atenția, înțelegerea, memoria, soluționarea problemelor, socializarea și dezvoltarea personală.

Scopul acestei discipline este de a oferi suport elevilor în procesul lor de învățare și dezvoltare. De asemenea, se concentrează pe identificarea și abordarea obstacolelor care pot

împiedica învățarea eficientă, precum dificultățile de învățare, tulburările emoționale și comportamentale.

Psihologia educației se referă la studiul interacțiunii dintre personalitatea elevilor și procesele de învățare și dezvoltare în contexte educaționale. Ea se concentrează pe înțelegerea modului în care copiii învață, cum își formează abilitățile cognitive și emoționale, cum își dezvoltă motivația și atitudinea față de învățare și cum interacționează cu alți elevi și cu mediul educațional.

În sinteză, psihologia educației joacă un rol important în înțelegerea procesului de învățare și dezvoltare și în optimizarea rezultatelor educaționale. Prin aplicarea cunoștințelor și teoriilor din psihologia educației, se creează un mediu de învățare mai eficient și mai stimulatив pentru elevi.

1.2. Obiectul psihologiei educației este reprezentat de:

1. Studiarea legilor și caracteristicilor activității psihice și psihosociale ale elevilor. Obiectul psihologiei educației este definit prin studiarea modului în care copiii se dezvoltă și își dezvoltă competențele cognitive, emoționale și sociale pe parcursul anilor de școală. Înțelegerea modului în care diferite abilități (cum ar fi abilitățile de gândire, de limbaj, de atenție etc.) se dezvoltă și cum acestea influențează învățarea și dezvoltarea elevilor constituie un deziderat al psihologiei educației.

2. Analiza formelor specifice de manifestare a proceselor psihice și studiarea modului în care procesele psihologice (memoria, atenția, percepția, gândirea etc.) se manifestă în contextul educațional. Studiarea modului în care procesele mentale diferă în funcție de subiectul studiat (de exemplu, matematică vs. literatură), de nivelul de dificultate și de tipul de sarcină.